

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

עיקרי ההתפתחויות והמגמות במערכת הביטוח הלאומי

2014

המוסד לביטוח לאומי
מינהל המחקר והתכנון

עיקרי ההתפתחויות והמגמות במערכת הביטוח הלאומי

2014

1.....	מבוא
2.....	שינויים כלליים
3.....	שירות לקוחות
4.....	זיקנה ושירים
6.....	סיעוד
7.....	נכות כללית
9.....	ניידות
10.....	הבטחת הכנסה
11.....	מזונות
12.....	אמהות
13.....	ילדים
14.....	נפגעי עבודה
15.....	שירות מילואים
16.....	אבטלה
17.....	אסירי ציון
17.....	שיקום מקצועי
17.....	זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד
18.....	נפגעי איבה
19.....	תשלום דמי ביטוח
20.....	ייעוץ לקשיש
21.....	קרנות הביטוח הלאומי
22.....	אמנות בינלאומיות
23.....	לקראת שנת 2015

מבוא

בחודש ינואר 2014 השתנו הסכומים הבסיסיים לצורך עדכון הגמלאות ב-1.9% (שיעור עליית המדד בתקופה שמנובמבר 2012 עד נובמבר 2013) ובעקבות כך עודכנו הגמלאות.

הסכום הבסיסי לפי פסקה 1 – 8,757 ש"ח במקום 8,594 ש"ח בדצמבר 2013.
הסכום הבסיסי לפי פסקה 2 נשאר ללא שינוי – 140 ש"ח.
הסכום הבסיסי לפי פסקה 3 – 8,648 ש"ח במקום 8,487 ש"ח בדצמבר 2013.

בשנת 2014 חלו שלושה שינויים כלליים: נשללו גמלאות ממחבלים, נקבע תנאי להתיישנות חובות לביטוח הלאומי, ונקבעה אפשרות לבדיקה מחודשת של החלטת פקיד התביעות בידי ועדת תביעות אזורית.

בגמלת שאירים הורחבה הגדרת ילד לעניין ביטוח שאירים, בסיעוד חל שינוי בנושא גמלת סיעוד בכסף. חל שינוי במבחן ההכנסות לניצולי שואה.

בגמלת נכות נחתם הסכם לתשלום חד-פעמי למקבלי קצבה לשירותים מיוחדים, ניתנה קצבה חודשית נוספת לבעלי מוגבלות מיוחדת, וחל שינוי בנכות כללית שלפיו אפשר לבקש בדיקה מחודשת של התביעה שהוגשה.

בהבטחת הכנסה תוקן צו האזורים הקרים והורחב ל-31 יישובים נוספים, כפי שהומלץ על ידי השירות המטאורולוגי. כמו כן נעשה תיקון עקיף לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה.

בגביית דמי הביטוח תוקן החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס וכן חל תיקון הנוגע לחובות של נפטרים שלפיו הוחלט על ויתור חובות אלה.

שינויים כלליים

שלילת גמלאות ממחבלים

מחבל ששוחרר מהכלא בטרם עת בעקבות עסקה מדינית, לא יהיה זכאי לתשלום גמלאות עד תום תקופת מאסרו המקורית. בעבירת רצח תישלל זכאותו לקצבה לכל החיים. בשנים האחרונות תוקן סעיף זה כמה פעמים, ונקבעו בו גמלאות שלא ישולמו כאשר המבוטח עשה פשע על רקע לאומני.

התיישנות חובות בביטוח לאומי

חוק הביטוח הלאומי מטיל על המוסד לביטוח לאומי חובת הודעה למבוטח בדבר חובו. אם המוסד לא עמד בחובת ההודעה – יבוטל החוב ולא יהיה אפשר לגבותו בשום דרך שהיא.

בדיקה מחודשת של החלטת פקיד התביעות בידי ועדת תביעות אזורית

שירות חדש למי שהביטוח הלאומי דחה את תביעתם לקבלת קצבה: החל בינואר 2014, מבוטחים מכל הארץ, שהביטוח הלאומי דחה את תביעתם לקצבה¹, יכולים לבקש שהחלטה בעניינם תיבדק פעם נוספת בידי ועדת תביעות אזורית, שמתקיימת פעם בחודש בסניפי המוסד בתל אביב, ירושלים, חיפה ובאר שבע, ללא נוכחותם. חברי הוועדה הם אנשי ציבור שמונו בידי מועצת המוסד והחלטתם היא בגדר המלצה לשיקול דעת נוסף של פקיד התביעות.

¹ כל הקצבאות לפי חוק הביטוח הלאומי, חוץ מוועדות רפואיות, תביעות לעניין אי כושר, שיקום וסיעוד.

שירות לקוחות

אסטרטגיית השירות של הביטוח הלאומי מציבה במרכז את המבוטח ואת זכותו למיצוי זכויותיו בחוק. לשם כך המוסד מגביר את פעולות הייזום שלו.

ב-2014 נבנה מודל אחיד לזרימת קבל בסניפים, הונגש מידע, פושטו הליכים והוטמעו תהליכים חדשים. תודעת השירות ותחזוקת הידע וחוזקו והושם דגש על העמקת הקשר בין המבוטח לפקיד באמצעות טלפונים יזומים, בקרה ופיקוח.

המוקד הטלפוני טיפל ב-2014 ביותר מ-5 מיליון שיחות, ובמקביל פחת בהדרגה מספר הפונים לסניפים. ערוץ השירות האישי הגדיל את מספר הפעולות שהמבוטח עושה באתר: אפשר להגיש תביעה לאבטלה ואפשר לשגר לשולחן הפקיד המטפל חלק גדול מהמסמכים הנדרשים ממנו.

ב-2014 הוכנו התשתיות למשלוח מכתבים באמצעות השירות האישי במקום בדואר. בכך מצטרף הביטוח הלאומי למהפכה הירוקה.

זיקנה ושאירים

זיקנה

תוספת השלמת הכנסה למקבלי קצבת זיקנה משולמת משנת 2014 במישרין לחשבון הבנק.

מספר מקבלי קצבת זיקנה היה ב-2014 868,346 – 4.1% יותר מב-2013.

קצבת זיקנה לחודש (ש"ח), 2014

תוספת לבני +80	זוג			מבוגר		
	עם שני ילדים	עם ילד אחד	בלי ילדים	עם שני ילדים	עם ילד אחד	יחיד
86	3,269	2,785	2,301	2,499	2,015	1,531

קצבת זיקנה בתוספת השלמת הכנסה לפי חוק הבטחת הכנסה שיעור מוגדל - למי שטרם מלאו לו 70 (ש"ח), 2014

זוג			מבוגר		
עם שני ילדים	עם ילד אחד	בלי ילדים	עם שני ילדים	עם ילד אחד	יחיד
6,033	5,099	4,164	5,421	4,487	2,803

קצבת זיקנה בתוספת השלמת הכנסה לפי חוק הבטחת הכנסה שיעור מוגדל - למי שמלאו לו 80 (ש"ח), 2014

זוג			מבוגר		
עם שני ילדים	עם ילד אחד	בלי ילדים	עם שני ילדים	עם ילד אחד	יחיד
6,339	5,404	4,469	5,727	4,792	3,016

שאיירים

הרחבת הגדרת ילד לעניין ביטוח שאירים

מ-1.7.2014 יהיה זכאי לקצבת שאירים גם ילד שעדיין לא מלאו לו 20 והוא לומד במוסד חינוכי שאושר בחוק בהיקף של 20 שעות שבועיות לפחות.

גובה קצבת השאיירים נקבע על-פי מצבו המשפחתי של המבוטח. לעניין זה מוגדר ילדו של מבוטח בסעיף 238 לחוק, וגילו מוגבל בהתאם לסוג לימודיו או שירותו הצבאי.

קצבת שאירים בתוספת השלמת הכנסה לפי חוק הבטחת הכנסה בשיעור מוגדל – למי שמלאו לו 80 (ש"ח) – 2014

ילדים ללא הורים		מבוגר יחיד		אלמנה צעירה
שני ילדים	ילד אחד	עם שני ילדים	עם ילד אחד	
2,963	2,022	5,727	4,792	3,016

השלמת הכנסה לקצבת שאירים לחודש למי שטרם מלאו לו 70 (ש"ח) – 2014

ילדים ללא הורים		מבוגר יחיד		אלמנה
שני ילדים	ילד אחד	עם שני ילדים	עם ילד אחד	
1,061	1,071	2,454	2,238	1,272

השלמת הכנסה לקצבת שאירים לחודש למי שמלאו לו 80 (ש"ח) – 2014

ילדים ללא הורים		מבוגר יחיד		אלמנה
שני ילדים	ילד אחד	עם שני ילדים	עם ילד אחד	
1,061	1,071	2,674	2,457	1,399

סיעוד

גמלת סיעוד בכסף

זכאי לגמלת סיעוד המעסיק כדין מטפלת/צמודה (12 שעות ביום לפחות, 6 ימים בשבוע) שאינו בן משפחה, רשאי לקבל את גמלת הסיעוד בכסף במישרין אליו (סעיף 225 א' בחוק הביטוח הלאומי [הוראת שעה]). באפשרותו גם לבחור בין גמלה בכסף לשירותי סיעוד, ובמקרה זה ערכם של שירותי הסיעוד יופחת מסכום הגמלה. סכום הגמלה – 80% מערך הגמלה בשירותים. השינוי בתוקף מ-2014.1.3.

תיקון בעניין מבחן הכנסות לניצולי שואה

במבחן ההכנסות בסיעוד לא תובא בחשבון הכנסה שמקורה בקצבה חודשית המשולמת לפי חוק נכי רדיפות הנאצים או בסעיף 3 לחוק ההטבות לניצולי שואה (סעיף 12 בתיקון לחוק ההטבות לניצולי שואה נוגע לסעיף 224 [ד] פסקה 3 בחוק הביטוח הלאומי).

משמעות התיקון היא שכל קצבה שמקבל ניצול שואה או נרדף הנאצים או בן/בת הזוג אינה מובאת בחשבון במבחן ההכנסות בסיעוד. תוקף התיקון מ-2014.1.7 למי שהגיש תביעה חדשה לגמלת סיעוד.

לצורך מבחן ההכנסות החדש, פנה המוסד עד סוף שנת 2014 לכל ניצולי השואה, נרדפי הנאצים או בני ובנות זוגם, שהגישו תביעה לגמלת סיעוד ונדחו בשל ההכנסות או קיבלו גמלה מופחתת.

מספר מקבלי גמלת סיעוד היה ב-2014 158,300 – כ-1.8% יותר משנת 2013.

גמלת סיעוד מלאה (ש"ח) - 2014

לתלוי לחלוטין		לתלוי במידה רבה מאוד		לתלוי במידה רבה	
גמלת כסף	גמלת שירותים	גמלת כסף	גמלת שירותים	גמלת כסף	גמלת שירותים
2,942	3,678	2,627	3,284	1,594	1,992

נכות כללית

הסכם לתשלום חד-פעמי למקבלי קצבה לשירותים מיוחדים

בעקבות משא ומתן בין הממשלה לארגוני הנכים, הוסכם כי מי שהיה זכאי לקצבה מיולי 2011 יקבל פיצוי חד-פעמי לזכאים בשיעור של 31.8% משווי הקצבה.

הקצבה לשירותים מיוחדים נועדה לסייע במימון שירותי עזרה וסיעוד לנכים קשים. עם זאת, בעוד שכר המטפלים בסיעוד מוצמד לשכר המינימום במשק, סכום הקצבה מוצמד למדד (בעדכון שנתי). בעקבות כך נשחקת יכולתם של הנכים לממן את הטיפול שהם נזקקים לו.

ב-2014 היה מספר מקבלי הקצבה 46,214 – עלייה של 13.1% לעומת 2013.

קצבה חודשית נוספת (קח"ן) לבעלי מוגבלות מיוחדת

מי שנקבעה לו נכות רפואית בשיעור של 40% בהתאם לסעיפי הליקוי בתחום הנפש, יהיה זכאי אף הוא לקצבה חודשית נוספת בשיעור של 11.5% מקצבה מלאה ליחיד (תיקון מספר 150 לחוק הביטוח הלאומי).

עד כה, שיעור הנכות הרפואית המינימלי הנדרש לקצבה זו היה 50%-69% ושיעור הקצבה של 11.5% מקצבת יחיד מלאה. תוספת זו על שיעור נכות רפואית פוגע במי שסובל מנכות רפואית בשיעור נמוך אך בעל פגיעה חמורה בכושר ההשתכרות (בעיה המאפיינת בעיקר את מי שסובל מליקוי בתחום המנטאלי/נפשי).

בדיקה מחדש בנכות כללית

הביטוח הלאומי רשאי לזמן מקבלי קצבת נכות לבדיקה מחדש רק במקרים שבהם השתפר מצבם הרפואי בעקבות הטיפול הרפואי (תקנה 5א).

לאחר דיונים עם נציגי ארגוני נכים וועדת העבודה בכנסת, הוחלט כי מקבלי קצבת נכות שנקבע להם אובדן כושר קבוע, יזומנו לבדיקה מחדש ביוזמת המוסד רק אם התגלו עובדות שהיו קיימות בעת מתן ההחלטה והן הובאו לידיעת המוסד באותו מועד, והיה בהן כדי להשפיע על הזכאות לקצבה או על שיעורה. מובן כי זכותו של הנכה לבקש בדיקה מחדש מיוזמתו לא תיפגע.

חוק הביטוח הלאומי מתיר למוסד לבחון מחדש את יכולת השתכרותו של מבוטח נכה לשם קביעת זכאותו לקצבת הנכות הכללית ומסמך את שר הרווחה להתקין תקנות בעניין זה.

ב-2014 היה מספר מקבלי קצבת נכות 226,552 – עלייה של 1.8% לעומת 2013.

שיפור שירות

הונפקו תעודות נכה המקנות פטור מתור ופטור מתשלום מלווה, שופר נוסח המכתבים למבוטחים ונוספה אפשרות של הגשת תביעה לנכות באינטרנט.

קצבת נכות כללית 100% נכות (ש"ח), 2014

תוספת תלויים		נכה עם בן/בת זוג			נכה יחיד
ילד	בן זוג	עם 2 ילדים	עם ילד אחד	ללא ילדים	
937	1,172	5,388	4,451	3,514	2,342

ניידות

לא חלו שינויים בשנת 2014.

מספר מקבלי גמלת ניידות היה ב-2014 36,601 – עלייה של 3.7% לעומת 2013.

הבטחת הכנסה

אזורים קרים המזכים במענק

צו האזורים הקרים תוקן והורחב ל-31 יישובים נוספים, כפי שהומלץ על ידי השירות המטאורולוגי. על-פי החוק, מי שהגיע לגיל פרישה והיה זכאי לגמלה בעד החודשים אוקטובר עד דצמבר, יהיה זכאי למענק חימום אם התגורר ב"אזור קר" כמפורט בצו.

ניצולי שואה בסייעוד ובהבטחת הכנסה

גם מי שחדלה זכאותם להבטחת הכנסה יוסיפו לקבל את ההטבות הנלוות (סעיפים 11-15 בתיקון לחוק).

מספר המקבלים גמלה להבטחת הכנסה בשנת 2014 היה 103,000 – ירידה של 1.3% לעומת 2013.

הסכומים הקובעים לקצבת הבטחת הכנסה, שיעורים מוגדלים למי שמלאו לו 55 שנים (ש"ח) – 2014

זוג כאשר האישה עובדת עם שני ילדים	זוג כאשר האישה לא עובדת			יחיד		
	עם שני ילדים	עם ילד אחד	ללא ילדים	עם שני ילדים	עם ילד אחד	ללא ילדים
6,184	6,184	5,499	4,954	5,359	4,814	3,454

גמלה להבטחת הכנסה למי שטרם מלאו לו 55 שנים – לפי התוספת השנייה (ש"ח) - 2014

זוג			אחר		הורה יחיד		מבוגר יחיד
עם שני ילדים	עם ילד אחד	בלי ילדים	עם שני ילדים	עם ילד אחד	עם שני ילדים	עם ילד אחד	
2,897	2,594	2,378	2,897	2,594	3,373	2,897	1,730

גמלה להבטחת הכנסה למי שמלאו לו 55 שנים – לפי התוספת השנייה (ש"ח) - 2014

זוג			אחר		הורה יחיד		מבוגר יחיד
עם שני ילדים	עם ילד אחד	בלי ילדים	עם שני ילדים	עם ילד אחד	עם שני ילדים	עם ילד אחד	
4,281	3,762	3,243	3,622	3,103	4,400	3,535	2,162

מזונות

טיפול בחייבים דמי מזונות

אישה שלזכותה פסק דין למזונות שאינם משולמים לה רשאית לפנות למוסד לביטוח לאומי לגבות את דמי המזונות. לאחר אישור תביעת המזונות המוסד ייגבה מהחייב את סכום המזונות המשולמים לאישה.

מ-1.9.2014 הטיפול בגביית מזונות מהחייבים הועבר מהביטוח הלאומי לרשות האכיפה והגבייה.

ב-2014 מספר המקבלות דמי מזונות היה 17,820 – ירידה של 2.5% לעומת 2013.

דמי מזונות לזכאית לפי חוק המזונות למי שטרם מלאו לה 55 שנים (ש"ח), 2014

אישה שנישאה מחדש או ילדים בלבד		אישה נשואה לחייב או אישה לא נשואה				
כל ילד נוסף	שני ילדים	ילד אחד	עם שני ילדים	עם ילד אחד	ללא ילדים	
					ותיקה	חדשה
865	2,963	2,022	3,373	2,897	1,946	1,730

דמי מזונות לזכאית לפי חוק המזונות למי שמלאו 55 (ש"ח), 2014

אישה שנישאה מחדש או ילדים בלבד			אישה נשואה לחייב או אישה לא נשואה		
כל ילד נוסף	שני ילדים	ילד אחד	עם שני ילדים ויותר	עם ילד אחד	יחידה
865	2,963	2,022	4,400	3,535	2,162

אמהות

קצבה מיוחדת ותגמול מיוחד לאישה נכה שאינה יכולה לטפל ביילוד

אישה נכה בשיעור של 100% אי-כושר השתכרות, שאינה מסוגלת לטפל ביילוד ואין עימה בן זוג, זכאית לקצבה מיוחדת בשיעור של 30% מהשכר הממוצע למשך שלושה חודשים. אם יש עימה בן זוג, והוא צבר תקופת אכשרה מעבודה של 10 מ-14 או 15 מ-22 חודשים שקדמו ללידה, והפסיק לעבוד לרגל הלידה ולשם טיפול ביילוד, הוא יהיה זכאי לתגמול מיוחד בשיעור דמי הלידה.

ב-2014 קיבלו 173,211 נשים מענק לידה – 2.1% יותר מב-2013, דמי לידה קיבלו בשנה זו 120,353 נשים – 5.2% יותר מבשנת 2013.

מענק אשפוז (ש"ח) – 2014

מענק אשפוז	מענק אשפוז לפג
12,165	192,992

מענק לידה לילודת (ש"ח) - 2014

בלידה אחת					
כל ילד נוסף	3 ילדים	שני ילדים	ילד אחד		
			ילד ראשון	ילד שני	ילד שלישי ואילך
4,379	13,163	8,757	1,751	788	525

קצבת לידה (ש"ח) – 2014

שלושה ילדים	3-1 חודשים	4-6 חודשים	7-9 חודשים	10-12 חודשים	13-20 חודשים
11,209	8,757	7,006	5,254	3,065	
14,887	11,822	9,633	6,568	3,853	
21,893	17,514	13,136	8,757	4,991	

מקסימום דמי לידה (ש"ח) – 2014

שיעור השינוי בדמי לידה (אחוזים)	עובדת עצמאית		עובדת שכירה	
	מקסימום דמי לידה	מקסימום דמי לידה ליום	מקסימום דמי לידה	מקסימום דמי לידה ליום
0.0	143,031	1,459.50	143,031	1,459.50

ילדים

בשנת 2014 היה מספר הילדים ששולמה בעבורם קצבת ילדים 2,679,682 – 1.9% יותר מבשנת 2013.

גובה קצבאות הילדים לפי מקום הילד במשפחה לפני יישום חוק ההסדרים ואחריו 2013 (ש"ח) – 2014

גובה הקיצוץ ב-ש"ח		החל באוגוסט 2013 גובה הקצבה		יולי 2013 גובה הקצבה		מקום הילד במשפחה
ילד ותיק	ילד חדש	ילד ותיק	ילד חדש	ילד ותיק	ילד חדש	
35	35	140	140	175	175	ילד ראשון
123	123	140	140	263	263	ילד שני
123	123	172	140	295	263	ילד שלישי
123	123	336	140	459	263	ילד רביעי
35	35	354	140	389	175	ילד חמישי ואילך

נפגעי עבודה

לא חלו שינויים בשנת 2014.

בשנת 2014 היה מספר מקבלי קצבת נפגעי עבודה 105,783.

גמלאות לנפגעי עבודה (ש"ח) - 2014

שיעור השינוי בקצבה ודמי פגיעה (באחוזים)	עובד עצמאי עובד שכיר החל מ-1.1.1995		עובד שכיר שנפגע עד 31.12.1994	
	קצבת נכות מעבודה ותלויים מקסימלית לחודש	מקסימום דמי פגיעה ליום	קצבת נכות מעבודה ותלויים מקסימלית לחודש	מקסימום דמי פגיעה ליום
1.90	32,839	1,094.63	19,703	656.78

שירות מילואים

פטור מתשלום דמי ביטוח לחייל משוחרר

חייל/ת או משרת/ת בשירות לאומי או אזרחי יהיו פטורים מתשלום דמי ביטוח לביטוח הלאומי בחודשים הראשונים שלאחר שחרורם אם אינם עובדים ואין להם כל הכנסה ומתקיימים בהם התנאים האלה: החייל שירת לפחות 2/3 משירות החובה שלו והשתחרר לא בשל סיבות התנהגות, ובן/ת השירות שירתו שנתיים ואין להם כל הכנסה.

מקסימום ומינימום תגמול מילואים (ש"ח) – 2014

מינימום הענקה לגדנעים		מינימום התגמול		עובד עצמאי מקסימום התגמול		עובד שכיר מקסימום התגמול	
ליום	לחודש	ליום	לחודש	ליום	לחודש	ליום	לחודש
75.73	2,272	196.02	5,881	1,441.33	43,240	1,441.33	43,240

אבטלה

הוארכה תקופה המרבית לדמי אבטלה באזור עוטף עזה

בעקבות מבצע צוק איתן ובשל הקושי של מובטלים תושבי עוטף עזה למצוא עבודה באותו אזור עקב הלחימה בדרום, הוארכה תקופת הזכאות המרבית לדמי אבטלה למובטלים עד גיל 35 המתגוררים בתחום של 21 ק"מ מגבול רצועת עזה. התקנות יחולו רק על מי שהיה מובטל בחודשים יולי או אוגוסט 2014. כמו כן אושרה תוספת ימי זכאות למובטלים המתגוררים באזור לתקופת המבצע.

סעיף 17 לחוק הביטוח הלאומי מסמך את שר הרווחה להאריך את התקופות הנקובות בחוק, בכל שטח המדינה או באזור מסוים שלה.

בשנת 2014 היה מספר מקבלי דמי אבטלה 72,000 – 3.5% יותר מבשנת 2013.

דמי אבטלה (ש"ח), 2014

מענק מלא לחייל משוחרר שעבד בעבודה מועדפת	דמי אבטלה					שכר יומי		
	דמי אבטלה מרביים ליום		לחייל משוחרר שעבד פחות מחודש לפני התאריך הקובע			ממוצע לפי סעיף 127 (י) בחוק (לחייל משוחרר)	מרבי	ממוצע לפי סעיף 1 בחוק
לתקופה שנייה	לתקופה ראשונה	נשלח לעבודה בלתי מתאימה	בהכשרה מקצועית	מובטל				
9,550	242.37	363.56	129.80	72.66	103.80	173.00	1,730	346

אסירי ציון

לא חלו שינויים.

שיקום מקצועי

לא חלו שינויים.

זכויות עובדים בפשיטת רגל ופירוק תאגיד

לא חלו שינויים.

נפגעי איבה

תיקון עקיף לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה

נכים בדרגת נכות 100% או יותר יהיו זכאים לטיפולים רפואיים גם בגין פגיעות ומחלות שאינן קשורות לפגיעת האיבה (תיקון 38 לחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, סעיף 5).

תשלום דמי ביטוח

תיקון החוק לצמצום הגירעון ולשינוי נטל המס

הופחת שיעור דמי הביטוח הלאומי העתיד להיגבות ממעסיקים בשנים 2015-2016 לחלק השכר שמעל 60% מהשכר הממוצע במשק.

ויתור על חובות של נפטרים

אם נפטר מבוטח בלי שקיימת מכוחו זכאות לגמלת שאירים או תלויים, המוסד לא יוכל לגבות חוב של מבוטח שנפטר (סעיף 141).

הניסיון שנצבר במוסד ביישום הוראות הסעיף האמור, מלמדות כי קיימים מצבים נוספים בהם אין מקום לעמוד על גביית החוב לאחר פטירת החייב, גם בנסיבות שבהם נפטר מבוטח וקיימת מכוחו זכאות לגמלת שאירים או תלויים.

המוסד יזם בקשה לתיקון סעיף 363 לאפשר לו להפעיל שיקול דעת בגביית החוב, גם לאור העובדה שמכוח הנפטר קיימת זכאות לגמלת שאירים או תלויים.

שיעורי דמי ביטוח הנגבים ממעסיק בעד העובד באחוזים מהשכר על פי לוח י לחוק (כולל ניכוי

משכר העובד) - 1 בינואר 2014

ביטוח בריאות	לפי חוק ביטוח לאומי										סך הכל	
	פש"ר	אבטלה	ילדים	אמהות	נפגעי עבודה	נפגעי תאונות	נכות כללית	סיעוד	זיקנה ושאירים	סך הכל		
3.10	0.01	0.04	1.32	0.15	0.37	0.02	0.37	0.05	1.52	3.85	6.95	מופחת
5.00	0.04	0.33	2.08	1.27	1.47	0.11	2.28	0.28	5.89	13.75	18.75	מלא

ייעוץ לקשיש

ביולי 2014 נפתח מרכז התמיכה והמידע הארצי של הייעוץ לקשיש. המרכז מספק מידע לקשישים ולבני משפחותיהם על מיצוי זכויות בביטוח הלאומי ועל שירותים הניתנים במסגרת אגף הייעוץ לקשיש ובקהילה, וכן מספק ייעוץ בנושאים רלוונטיים ותמיכה רגשית באמצעות שיחות.

מתנדבי המרכז עוברים הכשרות בנושא זכויות ושירותים לאנשים מבוגרים. המרכז יוזם שיחות טלפון וקבוצות קשישים שונות; כגון בני 90+.

בזמני חירום, מתקיימות שיחות יזומות עם קשישים זכאי סיעוד באזורי החירום.

קרנות הביטוח הלאומי

בשנת 2014 חתמו הקרנות על הסכמים לפיתוח שירותי רווחה בהיקף של כ-193 מיליון ש"ח בעבור כ-280 תוכניות שונות. במספר התוכניות גדל ב-14% בהשוואה ל-2013 והסיוע הכספי ב-5.5%.

היקף הסיוע של כל קרן קבוע בחוק. לקרן לפיתוח שירותים לנכים מוקצה הסכום הגבוה ביותר – יותר ממחצית תקציב הקרנות, ולאחריה לפי סדר יורד – קרן סיעוד, הקרן למפעלים מיוחדים, הקרן לילדים ונוער בסיכון וקרן למניעת תאונות בעבודה.

קרן הנכים וקרן הסיעוד פועלות בעיקר בהשקעה בתשתיות ומכאן ההיקף הגדול של תקציבי הסיוע. הקרן למפעלים מיוחדים והקרן לילדים ונוער בסיכון עוסקות בפיתוח והפעלת שירותים והתקציב שלהן בחוק נמוך יותר.

את היקף הפעילות, הנגזר כאמור מהקבוע בחוק ומאופי הפרויקטים או התוכניות, אפשר לראות גם בתקציב הממוצע של תוכנית בכל קרן.

מספר התוכניות שאושרו וסכום הסיוע של הביטוח הלאומי לפי קרן, 2014

הקרן	מספר התוכניות שאושרו	סכום הסיוע שאושר * (ש"ח)	אחוז מתקציב האגף	תקציב ממוצע לתוכנית (ש"ח)
פיתוח שירותים לנכים	166	113,861,781	59	686,914
סיעוד	30	34,771,586	18	1,159,053
מפעלים מיוחדים	42	17,659,823	9	420,472
ילדים ונוער בסיכון	25	17,860,028	9	744,168
מנוף	18	8,757,890	4	417,284
סך הכול	281	192,911,108	100	** ..

* הנתונים הכספיים שמוצגים בלוחות שלהלן נוגעים לסכומים שאושרו בשנה מסוימת ולא לביצוע בפועל.

** הנתון אינו רלוונטי בגלל ההבדלים באופי התוכניות של הקרנות השונות

אמנות בינלאומיות

אמנה בינלאומית לביטחון סוציאלי היא הסכם שנחתם בין מדינת ישראל לבין מדינה אחרת, כדי לשמור על הזכויות הסוציאליות של מי שעברו ממדינה למדינה, וכדי למנוע כפל תשלום דמי ביטוח מישראלים השוהים בחו"ל ועובדים שם.

המדינות שעמן חתמה ישראל על אמנות הן בריטניה, הולנד, צרפת, בלגיה, אוסטריה, גרמניה, שוודיה, שווייץ, דנמרק, פינלנד, אורוגוואי, צ'כיה, נורווגיה, בולגריה, סלובקיה ורומניה אמנות המסדירות מניעת כפל תשלום דמי ביטוח לאומי בלבד, נחתמו עם איטליה וקנדה.

האמנות חלות על תושבי ישראל ועל אזרחי המדינות הללו ובני משפחותיהם. בכל אמנה מפורטים ענפי הביטוח הכלולים בה. האמנות הרחבות כוללות את רוב ענפי הביטוח: זיקנה, שאירים, נכות, נפגעי עבודה, ילדים ואמהות.

לא חלו שינויים באמנות בשנת 2014.

לקראת שנת 2015

שירות לקוחות

בשנת 2015 מתוכננים שינויים כגון קבלת מיילים במקום מכתבים בדואר, הגשת תביעות ישירות מבתי חולים ומתן מידע על שלבי הטיפול בתביעה.

מתוכננת מערכת חדשה לתפעול המוקד, הכוללת שירותים אוטומטיים וניתוב השיחות.

נבנית מערכת שתספק לעובדים סוציאליים ברשויות מקומיות מידע על מבוטחים.

יפותח תקן שירות לכל תחנה בטיפול בתביעה, שיוצג למבוטח.

תיבנה מערכת ממוחשבת שתספק למבוטח מידע על זכויותיו על-פי הנתונים שיספק לפקיד.

נכות

ילדים התלויים לחלוטין בעזרת הזולת (סובלים מנכות קשה או לוקים בליקויים כגון פיגור שכלי, אוטיזם ושיתוק מוחין) יהיו זכאים לגמלה בשיעור המרבי של הקצבה לשירותים מיוחדים (שר"מ). הסכום המרבי של הגמלה יהיה 4,203 ש"ח לעומת 3,116 כיום, והיא תוענק לכ-5,400 ילדים.

עוד בתכנון: ייזום תביעות בבתי חולים תל השומר וסורוקה; מימון שכר טרחה לגופים המתמנים כאפוטרופוסים וכמקבלי גמלה; כנס עמותות למיצוי זכויות ולתיאום ציפיות בין המוסד לבין המבוטח וקידום תיקונים בהסכם הניידות.

סיעוד

בתכנון יישום המלצות ועדת בן יהודה שלב ב', הכנת טופס אינטראקטיבי לשימוש המעריכים. רכישת מדדים למעריכים; הגברת שיתוף הפעולה עם הרופאים בקהילה; הסברה לאנשי המקצוע ולציבור הרחב; הדרכות לרופאים גריאטריים; שינוי ההערכה שנעשית ע"י הרופאים; ושינוי הבדיקות לבני 90 ויותר.

מילואים

החוק כיום קובע, כי התגמול למשרת במילואים שלא חלפו 60 יום בין שתי תקופת שירות שלו ייקבע על-פי הכנסות ברבע השנה שלפני תחילת השירות או על-פי ההכנסות שברבע השנה שלפני תחילת השירות הקודם, ללא כל הגבלה למפרע – הגבוה מהשניים.

על-פי התיקון המוצע, תוגבל משיכת ההכנסות מהעבר לשנה אחת בלבד כך שמעבר לשנה זו יחושבו תגמולי המילואים על-פי ההכנסות העדכניות ברבע השנה שלפני תחילת השירות (תיקון זה לא פוגע בהסכם צוות אוויר).

עוד מתוכנן שינוי חוק השיהוי להגשת תביעות לתגמולי מילואים. כיום אפשר להגיש תביעות לתגמולי מילואים לתקופות שירות שהתחילו ב-1.1.1992. התיקון המוצע קובע כי המשרתים במילואים יוכלו להגיש תביעה לתגמולים לתקופות שירות שהחלו שבע שנים למפרע בלבד, זאת על-פי תקופת ההתיישנות הנהוגה בישראל.